

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato:
30.08.2023

Vår referanse:
23/01253-5

Saksbehandler:
Torunn Øvreås

Deres referanse:
22/5025-5

Innspill fra FFI til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Innledning

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) takker for invitasjonen til å komme med innspill til Kunnskapsdepartementets arbeid med stortingsmelding om forskningssystemet. Kunnskapsdepartementet har i første omgang bedt om innspill om Forskningsrådets rolle og funksjoner i det norske forsvarssystemet. FFI er ett av 12 institutter som i dag får grunnfinansiering fra sitt eierdepartement. I stort er FFIs finansiering dekket av grunnfinansieringen og finansiering fra forsvarssektoren for øvrig, og i 2022 utgjorde finansiering fra sivil og offentlig sektor 7,4 % av FFIs omsetning¹. FFI er derfor en liten aktør når det gjelder å hente midler fra Forskningsrådet. FFI mener NFR spiller en viktig rolle i utviklingen av godt og effektivt norsk forskningssystem, og ønsker derfor å komme med noen innspill om Forskningsrådets roller og funksjoner i det norske forskningssystemet.

KD har varslet en åpen og inkluderende prosess med de forskningsførende sektorene og andre aktører. FFI er godt i gang med å gjennomføre en omfattende strategiprosess og har i henhold til FFIs vedtekter også gitt innspill til Forsvarsdepartementets arbeid med Langtidsplan for forsvarssektoren vedrørende forskning, utvikling og innovasjon. Innspillet reflekterer en ny sikkerhetspolitisk virkelighet, hvor sammensatte trusler utfordrer den nasjonale sikkerheten på tvers av sektorer og hvor et økende teknologikappløp krever økt fokus på beskyttelse av kritisk teknologi og infrastruktur. Dette vil etter FFI sitt syn ha betydning for innretning og organisering av deler av forskningssystemet. Vi vil basert på dialog med Forsvarsdepartementet komme tilbake til disse problemstillingene i forbindelse med den kommende innspillsrunden om forskningssystemet i stort som er forventet vinteren 2023-2024.

Innspill

En helhetlig tilnærming og gjennomføring av forskningspolitikken er viktig. Sektorprinsippet for forskning, hvor hvert departement har ansvaret for forskningen innenfor sine ansvarsområder, sikrer eierskap og relevans av den forskning som finansieres av de ulike departementer. Samtidig er det avgjørende at et nasjonalt helhetssperspektiv ivaretas på strategisk nivå. FFI mener Forskningsrådet har en viktig merverdi på strategisk nivå i det norske forskningssystemet, og kan bidra til effektiv ressursbruk på tvers av sektorer. Forskningsrådets ansvar for å gi råd om utformingen av forskningspolitikken bidrar til å sikre helhetssperspektivet og koordinering på tvers av departementer. Regjeringens Strategi for helhetlig instituttsektor skal gi oss en felles plattform og en mer helhetlig instituttpolitikk. Forskningsrådet er viktig for gjennomføringen av strategien og for en felles oppfølging av forskningen på store satsingsområder og den tverrsektorielle forskningen.

Relevans og høy vitenskapelig kvalitet i forskningen er essensielt og fordrer en helhetlig tilnærming. Forskningsrådet gir merverdi i forskningssystemet ved å bidra til kvalitet i forskningen gjennom åpen konkurranse, både for grunnleggende, langsiktig forskning, og innen mer spissede, tematisk rettede utlysninger. Forskningsrådet har videre en viktig rolle i å evaluere forskningen for å fremme kvalitet, relevans og effektivitet i forskningen og gjennom fag- og institusjonsevalueringer bidra til å styrke

¹ [Årsrapporter fra Forsvarets forskningsinstitutt \(ffi.no\)](https://www.ffi.no/arsrapporter)

forskningsinstitusjonenes kvalitetsarbeid. I tillegg gir evalueringene kunnskap som danner grunnlag for instituttpolitiske råd og budsjettforslag til departementene, og i det strategiske arbeidet overfor sektoren. Det er viktig at evalueringene hensyntar de ulike instituttens samfunnsoppdrag og særegenheter.

Nyttiggjørelse og bruk av forskningsresultater er et viktig mål. KD har en koordinerende rolle og ansvar for forskningspolitikken, og Forskningsrådet har ansvaret for å fremme innovasjon i næringsliv og offentlig sektor i hele landet, og å arbeide for sammenheng mellom grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon. FFI ser behov for å prioritere innsats på å sikre at forskningsresultatene blir nyttiggjort og tatt i bruk i større grad enn i dag. FFI har gjennom sin trekantmodell² lang erfaring med at brukerinvolvering har stor betydning for et målrettet forskningsarbeid. Forskningsrådet kan legge bedre til rette for å sikre at brukerinvolvering tilstrebes i forsknings- og utviklingsarbeidet der det er hensiktsmessig.

Porteføljestyling er et godt og effektivt verktøy som skal bidra til å nå regjeringens mål i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning og Forskningsrådets strategi. FFI mener at den beste forskningen er et resultat av et tydelig definert mål, samt fleksibilitet til å utnytte nye muligheter som oppstår på vei mot et mål. Dette er spesielt viktig for forskning hvor det ikke er tilstrekkelig å produsere fremragende forskning og ny teknologi; men hvor det er kritisk for norsk næringsliv og offentlig sektor at teknologien og kunnskapen kommer til en relevant bruk og får en effekt. Å kunne gi definerte brukere løsninger som gir ønsket evne (kapabilitet) krever både en åpen inngang til løsninger, en evne til å identifisere de mest lovende løsningene og å kunne følge disse frem til målet. Løsninger som ikke er gode nok må forkastes underveis. Utviklingen av en ny kapabilitet må derfor både investere i behovet for helt ny teknologi eller forskning, og kunne dra veksler på relativt moden teknologi der denne gir de beste eller mest kostnadseffektive løsninger. Kapabilitetsutvikling innebærer derfor ikke en lineær utvikling fra TRL³ 1 til TRL 9. Snarere trenger man et sett av virkemidler tilpasset ulike deler av TRL-skalaen, fra grunnleggende forskning, til innovasjon og utviklingsarbeid. Det er viktig at man evner å se helheten i de FoU-behovene som følger av ambisjonene for utvikling av ulike kapabiliteter, for å sikre mest mulig effektiv bruk av ressursene. Porteføljestyrene har et særskilt ansvar for en riktig balanse mellom forsknings-, utviklings- og innovasjonsaktiviteter basert på den enkelte porteføljes særskilte behov og mål.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å videreutvikle Norge som en kunnskapsnasjon. FFI mener at Forskningsrådet innenfor sitt ansvarsområde har en viktig rolle med å koordinere den nasjonale og internasjonale forskning- og utviklingsinnsatsen. Det er FFI sitt inntrykk at porteføljestylingen i dag hovedsakelig gjennomføres på et nasjonalt nivå. En sterkere samkjøring hvor den nasjonale og internasjonale innsatsen komplementerer hverandre, og en strategi og porteføljestyling som også hensyntar vår internasjonale innsats, vil kunne gi bedre utnyttelse av våre samlede FoU-ressurser. Det kan for eksempel i større grad prioriteres en nasjonal satsing på forskning der ikke internasjonalt samarbeid, som i EU programmene, dekker vårt nasjonale behov. På slike områder er vi spesielt avhengige av sterke nasjonale forskningsmiljøer.

Med hilsen

Torunn Øvreås
Spesialrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskreven signatur.

² <https://www.ffi.no/forskning/tema/trekantsamarbeidet>

³ TRL: https://en.wikipedia.org/wiki/Technology_readiness_level

